

Beata Pachuca-Smulska

Ogólnopolska konferencja naukowa
"Ustawa o prawach konsumenta -
szanse i zagrożenia", Łódź, 15
września 2014 r.

Studia Prawnoustrojowe nr 30, 201-204

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Ustawa o prawach konsumenta – szanse i zagrożenia”, Łódź, 15 września 2014 r.

W dniu 15 września 2014 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa podejmująca aktualną problematykę dotyczącą implementacji do prawa polskiego dyrektywy 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów. Konferencja została zorganizowana przez Katedrę Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ we współpracy z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych. Wybór tematu konferencji „Ustawa o prawach konsumenta – szanse i zagrożenia” wskazywał zarówno na pewne nadzieje, jak i wątpliwości, które organizatorzy wiążą z wprowadzeniem nowej regulacji, wchodzącej w życie w dniu 25 grudnia 2014 r., ale także z jej znaczeniem dla tworzenia systemu ochrony konsumentów. Temat ów wzbudził szerokie zainteresowanie teoretyków i praktyków, a na konferencję przybyło ponad 400 gości i przygotowano blisko dwadzieścia referatów.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali organizatorzy wydarzenia: dziekan WPiA UŁ dr hab. Sławomir Cieślak, prof. UŁ, prezes UOKiK Adam Jasser, dr hab. Maria Królikowska-Olczak, prof. UŁ, kierownik Katedry Europejskiego Prawa Gospodarczego oraz kierownik CARS prof. dr hab. Tadeusz Skoczny. Przedstawiciele organizatorów podkreślali znaczenie nowej regulacji i potrzebę merytorycznej dyskusji nad przyjętymi w niej rozwiązaniami, mając na uwadze zarówno czas na przygotowanie się do jej stosowania przez przedsiębiorców, jak i zapoznanie z nowymi rozwiązaniami przez konsumentów. Część inauguracyjną zamykało wystąpienie wiceprezes UOKiK Doroty Karczewskiej, która zwróciła uwagę na radykalny charakter zmian wprowadzonych przez dyrektywę 2011/83/UE i ostateczne przyjęcie harmonizacji mieszanej w procesie implementacji. Podkreśliła, że przyjęta dyrektywa, jak też ustawa o prawach konsumenta stanowią istotny krok w kierunku ujednoczenia prawa konsumenckiego w Unii Europejskiej, wzmocnienia pozycji konsumenta na rynku, pobudzenia wymiany transgranicznej na rynku wewnętrznym.

Konferencja została podzielona przez organizatorów na cztery sesje tematyczne. Moderatorem pierwszej, zatytułowanej *Nowe regulacje – czy wzmacniają pozycję konsumenta?* i poświęconej ocenie nowych regulacji z punktu widzenia wzmocnienia pozycji konsumenta, była dr hab., prof. UŁ Maria Królikowska-Olczak (UŁ).

Najpierw wystąpiła dr Monika Namysłowska (UŁ) z referatem pt. *Ustawa o prawach konsumenta – najważniejsze zmiany*. Prelegentka wskazała najważniejsze zmiany przyjęte w nowej regulacji, zaznaczając w szczególności te, które jej zdaniem mogą stanowić źródło problemów. Zwróciła uwagę na szerokie obowiązki informacyjne, brak generalnych sankcji, kwestię liczenia terminów czy zmiany wprowadzone w ustawach już obowiązujących. Drugi referat: *Wyłączenia spod zakresu stosowania ustawy – praktyczny wymiar dla konsumentów i przedsiębiorców* wygłosiła dr hab. Anna Piszcz (UwB). Na wstępie podkreśliła, że w ustawie regulowane są prawa konsumenta i bardzo szeroko obowiązki przedsiębiorców. W obszarze wyłączeń wskazała na odmienne ujęcie w odróżnieniu od dotychczas obowiązującej terminologii dotyczącej umowy o usługi zdrowotne. Pierwszą sesję zamknął referat pt. *Konsument w świetle ustawy – czy zmiany idą w dobrym kierunku?* dr Małgorzaty Sieradzkiej (Uczelnia Łazarskiego). Prelegentka omówiła nową definicję konsumenta i wskazała na rezygnację przez polskiego prawodawcę z szerokiego ujęcia konsumenta jako osoby fizycznej. Przedstawione referaty skłoniły uczestników konferencji do dyskusji. Jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. Wojciech J. Katner, sędzia Sądu Najwyższego, który skrytykował dotychczas obowiązującą definicję konsumenta, która wprost nie określa drugiej strony umowy zawieranej z konsumentem, a jednocześnie pozytywnie ocenił wprowadzone zmiany wprost wskazujące na przedsiębiorcę. Krytycznie jednak wypowiedział się o niezaliczeniu do kategorii konsumentów osoby fizycznej mikroprzedsiębiorcy, który także wymaga szczególnej ochrony. Prof. dr hab. Anna Fornalczyk podzieliła obawy dotyczące sankcji za nieprzestrzeganie przepisów ustawy. Natomiast prof. zw. dr hab. J. Szwaja (UJ) postulował rozróżnianie sytuacji konsumentów w Polsce i w krajach starej UE, co powinno być brane pod uwagę przez ustawodawcę w procesie implementacji.

Sesję drugą *Prawa konsumenta do informacji i odstąpienia od umowy – obowiązki i wyzwania dla przedsiębiorców*, moderowała dr Joanna A. Luzak (Uniwersytet w Amsterdamie). Pierwszym referentem był dr Marek Świerczyński (UKSW), który przedstawił *Obowiązki informacyjne przedsiębiorcy*, krytycznie oceniając szeroki zakres informacji, który ma pozwolić podjąć konsumentowi właściwą decyzję. Zgodził się z opinią prezes D. Karczewskiej na temat wagi sposobu przekazywania informacji i ich zrozumienia przez konsumentów, a nie tylko ich wielości. Następnie referat wygłosił dr hab. Paweł Księżak, prof. UŁ, który w wystąpieniu pt. *Skutki prawne naruszenia obowiązków informacyjnych przez przedsiębiorców* odniósł się do możliwych konsekwencji niewywiązania się przez przedsiębiorców z nałożonych na nich obowiązków informacyjnych w sposób szeroki: począwszy od sankcji prawa prywatnego, prawie karnym kończąc (prawo do odstąpienia od umowy lub stwierdzenia jej nieważności, poprzez możliwość dochodzenia odszkodowania, a nawet możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych aż po karę grzywny za powstałe wykroczenia). Kolejny referat *Specyfiki umów o dostarczenie treści cyfrowych* wygłosili przedstawiciele Uniwersytetu Opolskiego dr Berenika Kaczmarek-Templin i dr hab. Dariusz Szostak, prof. UO, którzy już na wstępie

zaznaczyli, że pojęcie treści cyfrowych jest nowym terminem. Obrót towarami zawierającymi treści cyfrowe jest powszechny, a szerokie ujęcie obowiązków informacyjnych może budzić wątpliwości przedsiębiorców, np. co do zabezpieczeń i kodowania oraz wzrostu kosztów. Na tym tle zdaniem referentów powstaje także niepewność dotycząca zrozumiałości tych skomplikowanych informacji przez konsumentów. Kolejnym prelegentem była dr hab. Marlena Pecyna (UJ), która przedstawiła problematykę odstąpienia przez konsumenta od zawartej umowy, wskazała wątpliwości związane z określeniem początku biegu terminu i krytycznie oceniła ostatecznie przyjęte w polskiej ustawie rozwiązanie w tym zakresie. Sesję zakończył referat dr hab. Edyty Rutkowskiej-Tomaszewskiej (Uwr) pt. *Umowa dotycząca usług finansowych zawieranych na odległość*. Prelegentka wskazała na różnorodność określeń konsumenta w regulacjach prawa finansowego, które w zależności od regulowanej materii posługują się terminami „klient” lub „użytkownik”. Podkreśliła, że wskazuje to na specyfikę omawianej problematyki i konieczność jej wyodrębnienia.

Trzecią sesję, poświęconą wybranym aspektom odpowiedzialności przedsiębiorcy w obrocie konsumenckim, moderowała dr Beata Giesen (UŁ). Rozpoczęło ją wystąpienie dr Elwiry Macierzyńskiej-Franaszczyk (Akademia Leona Koźmińskiego) pt. *Skutki prawne spełnienia niezamówionych świadczeń*. Prelegentka odniosła się do nowo przyjętych w prawie polskim rozwiązań i wskazała na niejednorodną wykładnię przepisów ustawy i brak szerokiego ujęcia skutków dostarczania niezamówionego świadczenia, który przyjęła dyrektywa 2011/83/UE. Następne dwa referaty podejmowały problematykę rękojmi i gwarancji. Pierwszy, pt. *Rękojmia i gwarancja – zmiany w odpowiedzialności*, zaprezentowała dr hab. Monika Jagielska (Uniwersytet Śląski). Prelegentka zwróciła uwagę na znowelizowane pojęcie wady w kodeksie cywilnym i wskazała różnice pomiędzy rękojmią i gwarancją, które często nie są przez konsumentów rozróżniane. Sesję zakończył referat prof. dr. hab. Wojciecha J. Katnera (UŁ), który w swoim wystąpieniu *Czy nowa ustawa w zakresie dotyczącym rękojmi i gwarancji przy sprzedaży jest nam rzeczywiście potrzebna?* krytycznie odniósł się do zmian wprowadzonych jedenaście lat wcześniej w ustawie o sprzedaży konsumenckiej z 2002 r. Oboje prelegenci ocenili wprowadzone nową ustawą zmiany w zakresie rękojmi i gwarancji oraz uznali je za korzystne dla konsumentów.

Ostatnią sesję pt. *Praktyczne skutki wejścia w życie ustawy – różne perspektywy* moderowała dr Monika Namysłowska (UŁ), współorganizatorka konferencji. Otworzył ją referat dr Anety Wiewiórowskiej-Domagalskiej (Ministerstwo Sprawiedliwości), która przedstawiła przebieg procesu legislacyjnego w Polsce i UE. Następnie głos zabrała Małgorzata Rothert, Miejski Rzecznik Konsumentów w Warszawie i wiceprzewodnicząca Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów, która podzieliła się wątpliwościami co do niektórych przyjętych w ustawie rozwiązań w związku z ich praktycznym stosowaniem. Kolejnym prelegentem był pan Łukasz Wroński (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów), który wskazał najważniejsze korzyści wynikające z przyjętych rozwiązań ze szczególnym uwzględnieniem obowiązków

ków informacyjnych. Z kolei dr Dominik Lubasz (Kancelaria Radców Prawnych „Lubasz i Wspólnicy”) dostrzegł nieprecyzyjność języka przyjętego w ustawie w kontekście już obowiązujących regulacji. Wskazywał na niejasność podobnych, lecz różnych pojęć wykorzystywanych przez ustawodawcę. Ostatnim referującym był Grzegorz Wójcik (Izba Gospodarki Elektronicznej), który podkreślił wielość nowych obowiązków nałożonych na przedsiębiorców sektora e-commerce i wysokie koszty związane z ich wprowadzeniem.

Konferencję zakończyły podsumowania i podziękowania ze strony organizatorów, przy czym podkreślono, że stanowiła ona doskonałą płaszczyznę wymiany poglądów nt. nowej ustawy o prawach konsumenta. Organizatorzy planują wydanie monografii pokonferencyjnej.

Transmisję z konferencji można obejrzeć na stronie www.uokik.gov.pl.

Beata Pachuca-Smulska